

Valtuutettu Noreksen aluehallitukselle osoittama kysymys koskien FGM:n ja ihmiskaupan riskien ehkäisystä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

Suomessa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen (FGM) on rikos, joka täyttää pahoinpitelyn tai törkeän pahoinpitelyn tunnusmerkistön ja joka vuoden 2025 alusta lähtien on ollut rikoslaissa myös erillinen rikosnimike. Samoin avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta selkeytettiin rikoslaissa. Lapsen kuljettaminen ulkomaille silpomista varten voi myös täyttää ihmiskaupan tunnusmerkistön, samoin avioliittoon pakottaminen tai alaikäisen vieminen ulkomaille avioliittoon pakottamisen tarkoituksessa.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan Suomessa arvioidaan elävän noin 10 000 FGM:n kokenutta tyttöä ja naista ja silpomisvaarassa on vähintään satoja tyttöjä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä 80 tyttöä kertoi joutuneensa silvotuksi ja heistä puolet oli syntynyt Suomessa. Helsingin Sanomat uutisoi helmikuussa, että poliisi on aloittanut ensimmäiset esitutkinnat naisten sukuelinten silpomista koskevissa rikosepäilyissä Kuopiossa ja Tampereella. Ilmiö on siis edelleen ajankohtainen myös Suomessa.

Iso osa pakkoavioliittojen tai alaikäisiin kohdistuvan hyväksikäytön uhreista jää todennäköisesti tunnistamatta. Joko se jää kokonaan paljastumatta tai teot on voitu käsitellä pahoinpitelynä tai muuna väkivaltarikoksena. Syyte- ja tuomiotilastot ihmiskaupasta ja pakkoavioliitoista ovat Suomessa edelleen suhteellisen vähäisiä verrattuna siihen, mitä viranomaiset epäilevät tai tutkivat. Valtakunnallisesti tiedetään myös tapauksia, joissa lasten äkillisiin poissaoloihin tai ulkomaanmatkoihin ei ole reagoitu opettajan tai oppilashuollon osalta asianmukaisesti eikä lastensuojeluilmoitusta ole tehty, vaikka riski olisi ollut ilmeinen.

Hyvinvointialueella on keskeinen rooli neuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, oppilashuollossa, lastensuojelussa. Eli niissä palveluissa, joissa riskit olisi mahdollista tunnistaa ja joissa oikea-aikainen puuttuminen voi estää vakavan väkivallan. On myös tärkeää varmistaa, että henkilöstöllä on osaaminen kysyä asioista herkästi ja turvallisesti sekä että palveluketjut toimivat viiveettä.

Helsingin Sanomien 24.2.2026 julkaisemassa artikkelissa on kuvattu Espoon varhaiskasvatuksen käytäntöjä silpomisen ehkäisyssä. Ihmisoikeusliiton mukaan Espoo on muuhun Suomeen nähden edelläkävijä silpomisen ehkäisyssä. Artikkelissa hyvinvointialueen palvelujen, kuten neuvoloiden, oppilashuollon ja muun perhekeskuksen osalta rooli jää kuitenkin vähälle huomiolle, mikä korostaa tarvetta selvittää koko palveluketjun toimivuutta.

Me allekirjoittaneet aluevaltuutetut kysymme:

1. Miten hyvinvointialue varmistaa, että perhekeskuksen palvelut, esimerkiksi neuvola, oppilashuolto- sekä muut lapsiperheiden palvelut, tunnistavat FGM:n ja alaikäisiin kohdistuvan ihmiskaupan riskit?

Onko käytössä yhtenäinen, ajantasainen ja velvoittava toimintamalli ja tehdäänkö kuntien kanssa yhteistyötä?

2. Otetaanko FGM:n ja ihmiskaupan riskit järjestelmällisesti puheeksi laajoissa terveystarkastuksissa peruskoulussa sekä toisella asteella?

Miten varmistetaan, että ammattilaisilla on osaaminen kysyä näistä herkästi ja turvallisesti trauma- ja väkivaltatietoisien työtteen mukaisesti?

3. Mitä keskeisiä tunnuslukuja hyvinvointialue seuraa (esim. riskiepäilyt, puheeksiotot, lastensuojeluilmoitukset, koulutusten kattavuus)?

Jos systemaattista seurantaa ei ole, aikooko hyvinvointialue ottaa sen käyttöön?

4. Miten hyvinvointialue varmistaa toimivan yhteistyön esimerkiksi koulujen, poliisin ja lastensuojelun välillä tilanteissa, joissa epäillään alaikäisen viemistä ulkomaille silpomista tai avioliittoon pakottamista varten?

Miten varmistetaan, että huolta herättävissä tilanteissa tehdään viiveettä lastensuojeluilmoitus ja että siihen reagoidaan kiireellisesti?

5. Miten varmistetaan, ettei yksittäisen ammattilaisen epäröinti tai virhetulkinta johda siihen, että lastensuojeluilmoitus jää tekemättä tai riski jää tunnistamatta?

6. Miten monikielinen perheohjaus, viestintä ja neuvonta FGM:n ja avioliittoon pakottamisen kriminalisoinnista toteutuvat koko hyvinvointialueella?

Miten varmistetaan, että ne tavoittavat perheet, joissa riskin arvioidaan olevan todellinen?

Kirkkonummella 24.2.2026

Mia Nores

Allekirjoittaneet

24.2.2026

Nores Mia / kysymyksen jättäjä

Immonen Ella

Nurminen Minna
Aittakumpu Birgit
Värmälä Johanna
Akinyemi Aino
Ahjoniemi Satu
Hiila Eeva
Rodriguez Elina
Paakkunainen Lotta
Valkeapää Terhi
Havu Isto
Vallin Riitta
Laine Aino
Salovaara Taru
Karimäki Johanna
Partanen Henna
Juuti Sini
Hukari Hanna
Vehmanen Emma-Stina
Ahonen Emmi
Hietanen-Tanskanen Ira
Hyrkkö Saara
Skaffari Laura
Westerholm Anita
Halkosaari Tommi
Aaltola Maija
Lindholm Julia
Keisteri-Sipilä Elli
Haapaniemi Timo

Pelkonen Anna

Mäkäräinen Karoliina

Markkula Markku

Laine Anna

Kokko Elina

Kajava Henna

Vanhanen Joel

Ahltroos Tiina